

С.Д Асфендияров атындағы қазақ ұлттық медицина
университеті

Төтенше жағдайға баға беру

Орындағын: 1-топ

Халыққа дер кезінде көмек көрсету үшін және сол жердегі көмекті ұйымдастыру үшін ең алдымен сол жерде болған төтенше жағдайға баға беріп , оның алып жатқан масштабын, , тигізген зардап дәрежесін, халыққа зияндылық дәрежесін анықтауымыз керек.

Радиационды жағдайға баға беру:

Радиационда жағдайға баға беру характеристикасы – радиоактивті уыттанған жетдің масштабы және сол жердің радиоактивті уыттану дәрежесі мен радиоактивті уыттанудың сол жердегі халыққа тигізер залалымен сипатталады.

Радиоационды жағдайға баға беруге кіреді:

- ✓ Масштабты анықтау;
- ✓ Жергілікті жердің уыттану дәрежесін анықтау;
- ✓ Ең тиімді іс-шаралады анықтау;
- ✓ Адамдардың радиациямен уыттануын іс-әрекет қабылдағанда істен шығару;

Радационды
жағдайға баға беру:

```
graph TD; A[Радационды жағдайға баға беру:] --> B[Болжам жасау арқылы]; A --> C[Барлау жұмыстарының нәтижесі арқылы жасалады];
```

Болжам жасау
арқылы

Барлау
жұмыстарының
нәтижесі арқылы
жасалады

Ол барлау топтарымен және радиационды бақылау жұмыстарымен анықталады. Олар радиоактивті уыттану дәрежесін, сол елді мекендегі радиация дәредесін және зоналарын анықтайды.

Болжамау арқылы радиационды жағдайды бағалау басқару бөлімдері мен штабтарында жүргізіледі. Болжам жүргізілу бірнеше параметрлердің көмегімен анықталады:

- қуаттылығы;
- жарылыс түрі;
- жарылыс эпицентрінің координатын анықтау;
- жарылыс уақыты;
- орташа желдің соғу бағыты мен жылдамдығы;

Осы параметрлер арқылы радиоактивті уыттанудың масштабы картаға түсіріледі. Бұл тек нақты радиационды жағдайға жақын мәліметтерді береді.

Радиационды жағдайға баға беру реттілігі:

- Зонаның мөлшерін анықтау (таблица, радиациялық линейка);

- Оларды картағы түсіру;

- зақымдану уақытын анықтау ($f = R/V$)

R – жарылыстан объектіге дейінгі арақашықтық км;

V – орташа желдің жылдамдығы км/сағ;

Химиялық жағдай дегеніміз - жергілікті жердің химиялық уыттану дәрежесі мен оның халық пен бақа да объектілерге тигізетін зардаптары болып табылады.

Химиялық жағдайды бағалау дегеніміз – химиялық уыттанудың масштабын, уыттану характеристикасын, бұл уыттанудың халық, объектілер және азаматтық қорғаныстың күштеріне әсер етуімен сипатталады.

Химиялық жағдайды бағалау мыналарды анықтау арқылы жүргізіледі:

- ✓ Химиялық уыттанудың зоналарының көлемі;
- ✓ Химиялық уыттану белгілі бір объектіге қатысты уақыты;
- ✓ Уыттану дәрежесі;
- ✓ Адамдардың улануын алып тастаумен есептелгендегі ең тиімді іс-әрекет шаралары;

Химиялық уыттанудың
негізгі
характеристикасына
жатады:

Масштаб

ұзақтығы

қауіптілігі

Химиялық қаруды
қолдану
масштабына,
улаушы заттың
типіне және елді-
мекеннің
метеорологиялық
жағдайына
байланысты

- улаушы зат типіне;
- Химиялық қаруды қолдану уақыты;
- қолланған жердің топографиялық ерекшеліктері;
- Адамдардың қорғану дәрежесі;
- Объектілердің жабылу мүмкіндіктері;

Азаматтық қорғау объектісіне химиялық жағдай химиялық жағдайды бағалау объектілерінен келеп түседі. Олар химиялық харудың табиғатын сонымен қатар желдің соғу бағыты мен ауаның вертикальді тұрақтылығын, ауа-райы туралы мәліметтерді береді. Ауаның вертикальді тұрақтылығының өзі жерүстілік ауаның 3 жағдайына байланысты болады:

-инверсия – (төменгі қабаттағы ауа жоғарғы қабаттағыдан суық) ол ауа-райы ашық кезде, жел жылдамдығы аз кезде және күн батқанға дейін 1 сағаттай бұрын пайа болып күн шыққанға дейін жоғалып кетеді;

-конвекция – (ол төменгі қабаттағы ауа жоғарғы қабатқа қарағанда ыстығырақ және олар вертикальді бағытта араласып тұрады) ол ашық күні, жел жылдамдығы аз кезде, күн атқаннан соң 2 сағаттан соң пайда болып күн батқанға 2-3 сағат қалғанша жоғалып кетеді.

-изотермия – (жерден 20-30 метр биіктіктегі ауа температурасы бірдей) ауа-райы бұзылғанда, жаңбыр және қар жаууы кезінде анықталады.